

Klacht tegen ING vanwege schending van de OESO-richtlijnen op het gebied van klimaat

Strikt embargo tot 8 mei 2017

Aan:

Nationaal Contact Punt OESO-richtlijnen
Multinationale Ondernemingen (NCP)
DG Buitenlandse Economische Betrekkingen (IMH)
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutseweg 67
2500EB Den Haag
Telefoonnummer: 070-348 4200

Melders:

Oxfam Novib

Mauritskade 9
Postbus 30919
2500 GX Den Haag
T: 070 342 16 21
Contactpersoon: Peter Ras, Sr. Beleidsadviseur Duurzame Financiële Sector
e-mail: Peter.Ras@oxfamnovib.nl

Stichting Greenpeace Nederland

NDSM-plein 32
1033WB Amsterdam
Contactpersoon: Kim Schoppink – Campagneleider klimaat & energie
T: 06-81410797
e-mail: kim.schoppink@greenpeace.org

Stichting BankTrack

Vismarkt 15
6511 VJ Nijmegen
Contactpersoon: Johan Frijs, Directeur
T: 024-324 9220
Email: johan@banktrack.org

Vereniging Milieudefensie

Nieuwe Looiersstraat 31
1017 VA Amsterdam
020 5507 300
Contactpersoon: Ike Teuling
Email: ike.teuling@milieudefensie.nl

Klacht (beknopt):

In het internationale klimaatakkoord dat gesloten is in Parijs in 2015 is afgesproken dat de maximale wereldwijde temperatuurstijging bij voorkeur onder de 1,5°C gehouden moet worden en zeker onder de 2°C. Dit betekent dat iedereen, overheden, burgers en bedrijven, zich in moeten zetten om de uitstoot van broeikasgassen zo snel mogelijk te beperken. ING schiet hierin nog ernstig tekort. ING Bank is wereldwijd actief (in 40 landen, aldus ING) en investeert overal in de wereld haar geld. Het bedrijf financiert vele bedrijven en projecten in industrieën die veel broeikasgassen uitstoten. Maar de bank rapporteert niet hoeveel broeikasgasuitstoot haar financieringen veroorzaken en heeft ook nog niet aangekondigd om dit in de nabije toekomst te gaan doen. Het bedrijf heeft zichzelf bovendien geen doelstellingen gesteld om de uitstoot van broeikasgas van haar financieringen te verminderen. Dit is in strijd met de OESO-richtlijnen, voornamelijk:

- Hoofdstuk III, artikel 3 (sub-punten a, b, en c) en punt 33 van de toelichting;
- Hoofdstuk VI, artikel 1 (sub-punten b en c); artikel 4, artikel 6 (sub-punten b, c, en d); en punten 63 en 69 van de toelichting.
- Hoofdstuk VIII, artikel 4.

Verzoek aan ING:

De afzenders verzoeken ING om haar indirecte broeikasgasuitstoot in kaart te brengen en te publiceren en om doelstellingen vast te stellen en na te streven die de indirecte broeikasgasuitstoot van de bank in lijn brengt met de doelen van het internationale klimaatakkoord in Parijs.

Afzenders verzoeken ING om voor 1 september 2017 tenminste een publieke toezegging te doen om de volgende stappen te nemen, uiterlijk in 2018:

1. Het publiceren van ING's totale *carbon footprint*: dus ING's direct en indirecte emissies. ING zou zich hierbij kunnen committeren om de uitkomst van het Platform Carbon Accounting Financials (PCAF)¹ te benutten.
2. Het publiceren van ambitieuze, concrete en meetbare doelen om ING's indirecte broeikasgas emissies omlaag te brengen.² De doelstellingen moeten de door ING gefinancierde emissies in lijn brengen met het streven naar het beperken van de

---

¹ PCAF is een initiatief van 11 Nederlandse financiële instellingen waaronder banken. ING maakt geen onderdeel uit van PCAF, maar zit wel in de klankbordgroep hiervan. In mei 2017 publiceert PCAF een tussenrapport en in september 2017 naar verwachting een eindrapport. Het doel is het maken van een eenduidige meetlat waarmee de klimaatimpact van financieringen en investeringen door financiële instellingen kan worden gemeten. <https://nieuws.asnbank.nl/financiele-instellingen-ontwikkelen-meetlat-voor-hun-klimaatimpact>. ING heeft nog geen commitment gepubliceerd dat men enige vorm van concrete actie wil ondernemen op basis van dit proces. In de methodologie van Fair Finance Guide International staan enkele eerdere meetinstrumenten beschreven: <http://eerlijkegeldwijzer.nl/media/373664/ffg-methodology-2016-final-160421-edited-170413.pdf> (blz 32)

² Positieve voorbeelden zijn bijvoorbeeld pensioenfondsen ABP, die in 2016 nieuw beleid publiceerde waarin staat dat de uitstoot van CO₂ door de bedrijven waarvan ABP aandelen bezit, in 2020 gedaald moet zijn met 25%. Pensioenfonds Pfwz gaat nog een stap verder, en heeft de afrekenbare ambitie geformuleerd dat 'wij in 2020 de CO₂-uitstoot van ondernemingen waarin we beleggen hebben gehalveerd.'

wereldwijde opwarming tot 1,5°C zoals dat is afgesproken in het internationale klimaatakkoord van Parijs.

Klacht (uitgebreid):

A. ING geeft geen inzicht in indirecte broeikasgasemissies.

ING financiert vele bedrijven en projecten in industrieën die veel broeikasgassen uitstoten. Maar de bank rapporteert niet hoeveel broeikasgasuitstoot haar financieringen veroorzaken en heeft ook nog niet aangekondigd dit in de nabije toekomst te gaan doen.³

B. Grote financier van fossiele energie.

Uit onderzoek van november 2015 bleek dat van de onderzochte financieringen van ING in de energiesector 89% van haar leningen en *underwriting* in de periode 2009 – 2014 naar de fossiele energiesector ging. In totaal financierde ING gedurende deze periode een bedrag van 24,484 miljard US\$ in de sector fossiele brandstoffen en energieopwekking. In vergelijking, de andere twee Nederlandse grootbanken, Rabobank en ABN AMRO financierden in die periode samen ‘slechts’ voor ongeveer 2,5 miljard US\$ in de fossiele energie sector. ING financierde in die periode bovendien maar 2,881 miljard US\$ in de duurzame energie sector.

Table 1: overzicht van leningen en underwriting voor fossiele brandstoffen en duurzame energie bedrijven⁴

Financiële instelling	Land	Duurzame energie	Fossiele brandstoffen	Proportie fossiele brandstoffen	Verandering in proportie fossiele brandstoffen
ING Groep	Nederland	2,881	24,484	89%	4%
Rabobank	Nederland	1,888	1,879	50%	-21%
ABN Amro	Nederland	209	600	74%	n/a
Aegon	Nederland	29	90	75%	n/a
ASN Bank	Nederland	360	-	0%	0%
NIBC Holding	Nederland	9	-	0%	-100%
Triodos Bank	Nederland	130	-	0%	0%

C. Aangescherpt kolenbeleid beschermt het klimaat nog onvoldoende. ING publiceerde in november 2015 aangescherpt kolenbeleid⁵. ING financiert geen nieuwe

³ <http://eerlijkegeldwijzer.nl/media/373541/2015-66-eerlijke-bankwijzer-rapport-beleidsupdate-161214.pdf> (blz 36, criterium 2 en 3).

⁴ <http://eerlijkegeldwijzer.nl/media/60921/2015-11-nl-samenvatting-undermining-our-future.pdf> (blz 9)

⁵ <https://www.ing.com/Newsroom/All-news/ING-ends-new-coal-financing-continues-to-reduce-coal-portfolio.htm>

kolencentrales en kolenmijnen meer. Ook accepteert ING geen nieuwe klanten meer die voor meer dan 50% van hun inkomsten afhankelijk zijn van de kolenindustrie. Dit beleid is een goede eerste stap en zal emissies voorkomen, maar het is nog lang niet voldoende om de indirecte emissies van ING in lijn te brengen met de emissie reductie die nodig is om klimaatverandering te kunnen voorkomen.⁶

Bestaande kolenprojecten en kolenbedrijven blijft ING gewoon financieren. Ook financiert de bank nog de ombouw van oude kolencentrales tot, in feite, nieuwe centrales die weer decennia lang meekunnen.

In 2016 voorzag ING SUEK, de grootste Russische kolenproducent en één van de grootste kolenbedrijven wereldwijd, nog van een nieuwe lening van 121,5 miljoen US\$.⁷ Ook verstrekte ING dat jaar een nieuw krediet van in totaal € 300,1 miljoen aan Uniper⁸, de fossiele afsplitsing van E.ON. Uniper heeft kolen- en gascentrales in Nederland, maar ook belangen in gaspijpleidingen, opslagfaciliteiten en gasvelden in Rusland. ING is de enige Nederlandse bank die dit bedrijf financiert.

ING is bovendien van plan om alsnog vier nieuwe kolencentrales te financieren. De bank zegt dat de financieringsgesprekken voor deze centrales al gestart waren voordat het nieuwe beleid van kracht werd en dat deze daarom nog doorgezet worden. Ongeacht het feit dat de contracten hiervan nog niet waren getekend op het moment dat ING haar aangescherpte kolenbeleid publiceerde.⁹ Onder deze vier nieuwe/nog te bouwen kolencentrales zijn Cirebon 2¹⁰ (Indonesië) en Punta Catalina (Dominicaanse Republiek).

Twee Franse banken, Credit Agricole and Societe Generale, namen een jaar later dan ING, eind 2016, ook nieuw beleid aan waarmee ze de financiering van nieuwe kolencentrales stopten. Zij waren ook al financieringsgesprekken gestart over een aantal nieuwe kolencentrales. Maar zij stelden een termijn vast waarbinnen de financiering rond moest zijn, anders zouden ze zich terugtrekken. Die termijn is inmiddels verstreken voor twee Indonesische kolencentrale en de banken hebben zich inderdaad teruggetrokken. Een van die centrales is het Indonesische Cirebon 2, die ook ING van plan is om te financieren. Hoewel de twee Franse banken dus pas een jaar na ING besloten om geen nieuwe kolencentrales te financieren hebben ze zich wel teruggetrokken uit projecten waarvan de financieringsgesprekken al liepen. ING had hetzelfde kunnen doen, en heeft die mogelijkheid nog steeds. Maar ING weigert vooralsnog.

---

⁶ ING's nieuwe beleid is bijvoorbeeld nog beperkt tot nieuwe kolencentrales en bedrijven die meer dan 50% van hun omzet uit kolen halen. Op dit punt gaan verzekeraars als Allianz en Aegon bijvoorbeeld verder met nieuw beleid. Aegon sluit sinds 2016 bedrijven uit die meer dan 30% van hun omzet uit steenkool halen. Dit nieuwe beleid heeft verder geen impact op ING's financiering van andere fossiele brandstoffen.

[http://eerlijkebankwijzer.blogspot.nl/2015/11/ing-wordtvoorzichtig-minder-fossiel-na.html](http://eerlijkebankwijzer.blogspot.nl/2015/11/ing-wordtvoorzichtig-minder-fossiel-na.html#/2015/11/ing-wordtvoorzichtig-minder-fossiel-na.html), <http://eerlijkegeldwijzer.nl/media/373484/persbericht-jaarupdate-2016-eerlijke-bankwijzer-1-12-16.pdf>

⁷ <http://eerlijkegeldwijzer.nl/media/277128/deal-ing-rabobank-en-suek-2016.pdf>

⁸ <http://eerlijkegeldwijzer.nl/media/277253/uniper-kredietfaciliteit-onderzoek-sept-2016.pdf>

⁹ <https://www.ing.com/ING-in-Society/Sustainability/Our-Stance/Energy.htm>

¹⁰ <http://www.banktrack.org/show/dodgydeals/cirebon3>

D. ING laat vele mogelijkheden om haar klimaatimpact te verkleinen onbenut.

Los van het rapporteren van haar indirecte emissies en het vaststellen van reductie doelstellingen heeft ING vele opties om haar klimaat impact te verminderen die zij niet inzet.¹¹ Voorbeelden daarvan zijn:

- ING financiert geen bedrijven meer die voor meer dan 50% van hun inkomsten afhankelijk zijn van activiteiten mbt tot kolen. Een aantal andere financiële instellingen hanteren een drempel van 30%. ING verdedigt zich op dit punt door te stellen dat het hier verzekeraars-en beleggers betreft. Niets weerhoudt ING er echter van om het percentage van 50% omlaag te brengen. Deze keuze heeft niets met de aard van financiële instellingen te maken, en kan ook door banken gemaakt worden.
- ING heeft geen beleid voor het (al dan niet stapsgewijs) verminderen van haar financiering van de olie en gas industrie.
- ING heeft geen beleid om klanten te stimuleren om het omzetten van veengrond en gebieden met hoge koolstofvoorraden in landbouwgrond te voorkomen.
- ING heeft geen doelstellingen voor het vergroten van haar investeringen in duurzame energie projecten of duurzame bedrijven / oplossingen.

ING verstrekt de meeste financiering aan de onroerend goed sector, ongeveer de helft van al haar financieringen betreffen deze sector. Woningen en gebouwen zorgen voor veel CO2 uitstoot die al goed te voorkomen is door ze beter te isoleren en de elektriciteit schoon op te wekken. ING kan dit als hypotheekverstrekker stimuleren door bij het aangaan van nieuwe hypotheek eisen m.b.t. het energie label van de gebouwen en huizen te stellen. Voor het verbeteren van de energie labels van de kantoorgebouwen van haar klanten zet ING zich al wel in (hierbij is vermeldenswaard dat deze gebouwen per 2023 ook verplicht worden om minimaal een C-label te hebben). ING stelt echter nog geen minimale energielabel eisen aan de koopwoningen waarvoor de bank hypotheek verstrekt en/of geeft particulieren door middel van hun hypotheek nog geen financiële prikkels om hun woning te verduurzamen.¹²

E. ING misleidt klanten met 'klimaat neutraal' statement.

---

¹¹ <http://eerlijkegeldwijzer.nl/bankwijzer/themas/klimaatverandering/>, <http://eerlijkegeldwijzer.nl/media/373541/2015-66-eerlijke-bankwijzer-rapport-beleidsupdate-161214.pdf> (blz 36/37)

¹² Triodos Bank doet dit bijvoorbeeld al wel, door rentekorting te geven bij een hoger energielabel: <https://www.triodos.nl/particulieren/hypotheek/rentetarieven/>. Ook vermeldenswaard is het nieuwe initiatief van Rabobank: <https://www.rabobank.nl/particulieren/actueel/items/rabobank-introduceert-de-rabo-groenhyotheek>

ING misleid haar klanten met de door de bank vaak gepubliceerde stelling ‘ING is al sinds 2007 klimaatneutraal’¹³. Dit is zeer misleidend omdat de klimaatimpact van ING’s indirecte emissies hierin niet worden meegewogen en deze impact aanzienlijk groter is dan haar directe klimaatimpact.

Schendingen van de OESO-richtlijnen door ING

ING schendt volgens de melders met bovenstaande gebrek aan maatregelen de volgende artikelen van de OESO-richtlijnen:

1. In hoofdstuk III (‘Informatieverstrekking’), artikel 3 en punt 33 van de toelichting staat:

“3. Ondernemingen worden aangemoedigd aanvullende informatie te verstrekken die zou kunnen bestaan uit: a) Openbare verklaringen omtrent hun waarden of gedragscodes die voor publieke openbaarmaking bedoeld zijn waaronder, afhankelijk van hun relevantie voor de activiteiten van ondernemingen, informatie over het beleid van de onderneming met betrekking tot zaken die aan de orde komen in de Richtlijnen; b) Beleid en andere gedragscodes die de onderneming onderschrijft, de datum van onderschrijving en de landen en onderdelen waar zulke verklaring op van toepassing zijn; c) De resultaten in relatie tot deze verklaringen en codes [...] 33. Het tweede pakket aanbevelingen in de Richtlijnen betreft de informatie of communicatie op gebieden waarvoor de verslagleggingnormen nog in ontwikkeling zijn, zoals sociale, ecologische en risicorapportage. Die fase van ontwikkeling kenmerkt met name de verslagleggingnormen voor emissies van broeikasgassen, doordat de reikwijdte van het meten groeit zodat het directe en indirecte, huidige en toekomstige, bedrijfs- en productemissies dekt; biodiversiteit is een ander voorbeeld. Veel ondernemingen geven informatie over een breder pakket onderwerpen dan alleen de financiële resultaten en beschouwen dit als een manier om hun engagement voor een maatschappelijk verantwoorde manier van ondernemen kracht bij te zetten. In sommige gevallen heeft deze tweede vorm van informatievoorziening – of communicatie met het publiek en andere partijen die rechtstreekse gevolgen van de activiteiten van de onderneming ondervinden – ook betrekking op entiteiten die niet worden genoemd in de financiële verslaggeving van de onderneming. Ze kan bijvoorbeeld ook de activiteiten van onderaannemers, leveranciers of joint venture partners bestrijken. Dit is vooral toepasselijk bij het toezien op de overdracht van activiteiten van partners die schadelijk zijn voor het milieu.”

De OESO spreekt hier over het belang van het ontwikkelen van “*verslagleggingsnormen voor emissies van broeikasgassen {...} zodat het directe **en indirecte**, huidige en toekomstige, bedrijfs- en **productemissies dekt**”*. ING publiceert wel ‘directe’ ‘bedrijfsemissies’ emissies, maar geen ‘indirecte’ ‘productemissies’. Bij grote financiële instellingen als ING zijn de indirecte

---

¹³ <https://www.ing.com/ING-in-de-Samenleving/Duurzaamheid/Onze-standpunten/Klimaat.htm>

emissies van hun financiële producten vele malen groter dan hun directe emissies. Het publiceren van deze cijfers is dan ook vele malen belangrijker.

2. In hoofdstuk VI ('Milieu') staat onder artikel 1 en punt 63 van de toelichting:

“Ondernemingen behoren [...] een voor de desbetreffende onderneming geschikt milieubeheersysteem in te voeren en in stand te houden, dat onder meer de volgende elementen omvat: [...] a) het verzamelen en evalueren van adequate, tijdige informatie over de milieu-, gezondheids- en veiligheidseffecten van hun activiteiten. b) het vaststellen van meetbare doelstellingen en, waar van toepassing, van streefcijfers voor de verbetering van de milieuprestaties en het gebruik van natuurlijke hulpbronnen, alsmede het periodiek evalueren van deze doelstellingen; waar van toepassing zouden doelstellingen in overeenstemming moeten zijn met nationaal beleid en internationale milieuovereenkomsten; en c) het regelmatig uitoefenen van toezicht en controle op de vorderingen ten aanzien van de milieu-, gezondheids- en veiligheidsdoelstellingen en streefcijfers [...]

63. In de context van deze Richtlijnen moet de uitdrukking “adequaat milieubeheer” zo breed mogelijk worden opgevat; deze omvat activiteiten die tot doel hebben zowel de directe als de indirecte milieueffecten van de activiteiten van de onderneming op de lange termijn te beheersen en is zowel op vermindering van de vervuiling als op beheersing van het grondstoffenverbruik gericht.”

Een belangrijk milieueffect van ING's kernactiviteit; het financieren van projecten en bedrijven, is het versterken (en voorkomen) van klimaatverandering. ING verzamelt en evalueert geen gegevens over de klimaatimpact van haar financieringen zoals gevraagd wordt onder 1a/publiceert hier niet over. De bank heeft ook geen **meetbare** doelstellingen en **streefcijfers** geformuleerd voor het verminderen van die klimaatimpact, zoals genoemd onder artikel VI.1.b. ING voldoet hiermee niet aan 'het zo breed mogelijk beheersen van indirecte milieueffecten van haar activiteiten' zoals vereist wordt in artikel 63 van de toelichting. ING oefent hier dus ook geen toezicht op uit, en controleert dit niet. ING voldoet hiermee niet aan artikel VI.1c.

3. In hoofdstuk VI ('Milieu') onder artikel 4 en 6 en punt 69 van de toelichting staat:

“Ondernemingen behoren [...] 4. Indien er, gezien de wetenschappelijke en technische inzichten omtrent de risico's, gevaar voor ernstige schade aan het milieu bestaat, mede met het oog op de menselijke gezondheid en veiligheid, zich niet op het ontbreken van absolute wetenschappelijke zekerheid te beroepen om kosteneffectieve maatregelen uit te stellen om deze schade te voorkomen of te beperken; [...]

6. Voortdurend te trachten hun milieuprestaties te verbeteren, binnen de eigen bedrijfsvoering en, waar van toepassing, in de toeleveringsketen, activiteiten zoals de volgende aan te moedigen: [...] b) de ontwikkeling en levering van producten of diensten die geen overmatige gevolgen voor het milieu hebben, bij het beoogde gebruik geen gevaar opleveren, broeikasgassenuitstoot verminderen, efficiënt zijn in het gebruik van energie en andere natuurlijke grondstoffen, en hergebruikt, gerecycled of veilig verwijderd kunnen worden; c) het bewuster maken van hun klanten van de milieueffecten van het gebruik van de producten en diensten van de onderneming, waaronder door accurate informatie te verschaffen over hun producten (bijvoorbeeld over broeikasgassenuitstoot, biodiversiteit, doelmatigheid van gebruik van hulpbronnen en andere milieukwesties);

d) zoeken naar en evalueren van manieren om de milieuprestaties van de onderneming op de lange termijn te verbeteren, bijvoorbeeld door strategieën te ontwikkelen voor emissiereductie, doelmatig gebruik van hulpbronnen en hergebruik, vervanging of vermindering van het gebruik van giftige stoffen, of strategieën op het gebied van biodiversiteit.”

69. “Het uitgangspunt van de Richtlijnen is dat ondernemingen zo snel mogelijk en op proactieve wijze stappen moeten ondernemen om bijvoorbeeld ernstige of onherstelbare milieuschade die uit hun activiteiten voortvloeit, te voorkomen.”

Artikel 4 en 6 en punt 69 van de toelichting zeggen dat bedrijven moeten doen wat ze kunnen om milieuschade te voorkomen. Zoals hierboven uitgelegd doet ING onvoldoende om haar indirecte broeikasgasemissies te verminderen, het bedrijf voldoet daarmee niet aan deze artikelen.

4. In hoofdstuk VIII Consumentenbelangen, artikel 4 staat:

In hun relaties met consumenten behoren ondernemingen eerlijke praktijken toe te passen bij de uitoefening van hun activiteiten inzake handel, marketing en reclame en alle redelijke maatregelen te treffen om de veiligheid, kwaliteit en betrouwbaarheid van de goederen en diensten die zij leveren, te waarborgen. In het bijzonder behoren zij: [...] 4. Zich te onthouden van beweringen of het weglaten van informatie, noch zich in te laten met andere praktijken die bedrieglijk, misleidend, frauduleus of oneerlijk zijn.”

ING zegt vaak in haar publieke communicatie dat zij het klimaat probleem serieus neemt en zich inzet om klimaatverandering tegen te gaan. Ze gebruikt ook vaak het statement: ‘ING is al sinds 2007 klimaatneutraal’^{14 15 16}. Haar communicatie over haar inzet voor het verminderen van klimaatverandering en in het bijzonder dit statement is misleidend omdat dit enkel gaat over de directe emissies van de bank. Haar indirecte emissies worden hierin niet meegewogen en deze zijn aanzienlijk groter dan haar directe emissies.

Conclusie

---

¹⁴ https://www.ing.nl/nieuws/nieuws_en_persberichten/2015/02/in_het_nieuws_besparen_met_een_warme_trui.html

¹⁵ <https://www.ing.jobs/Nederland/Over-ING/Ook-dit-is-ING/Duurzaam-en-betrokken.htm>

¹⁶ https://www.ing.nl/media/ING_duurzaam_betrokken_ondernemen_tcm162-40840.pdf

De melders zijn van mening dat ING de volgende paragrafen van de OESO-richtlijnen niet of onvoldoende naleeft: hoofdstuk III ('Informatieverstrekking'), artikel 3 (sub-punten a, b, en c) en punt 33 van de toelichting; hoofdstuk VI ('Milieu') artikel 1 (sub-punten b en c), artikel 4, artikel 6 (sub-punten b, c, en d), en punten 63 en 69 van de toelichting en hoofdstuk VIII artikel 4. ING communiceert wel de klimaat-voetafdruk van haar kantoren, maar niet de klimaatimpact van haar kredieten en investeringen. ING brengt haar indirecte emissies niet in kaart en heeft geen doelstellingen (gepubliceerd) om deze te verminderen. Tenslotte misleidt ING consumenten en andere stakeholders met haar 'klimaatneutraal' uitspraak.

De melders vragen daarom het NCP om zijn goede diensten aan te bieden en aan ING te vragen om haar beleid in lijn te brengen met de OESO richtlijnen. Indien nodig kan het NCP hierna ook de partijen bij elkaar brengen met het doel tot een akkoord te komen waarin ING zich uiterlijk 1 september 2017 publiekelijk committeert aan het naleven van de OESO-richtlijnen met betrekking tot haar indirecte impact op het klimaat, uiterlijk in 2018.

Proces dat hieraan vooraf ging:

- A. Maatschappelijke organisaties hebben in de afgelopen jaren een aantal rapporten en concrete cases, met bijbehorende persberichten, gepubliceerd waarin expliciet aandacht werd gevraagd voor het tekortschietende klimaatbeleid van ING alsmede het belang van een verschuiving van financieringen in de energiesector van fossiel naar duurzaam. Voorbeelden hiervan (niet uitputtend) zijn: jaarlijkse beleidsupdates Eerlijke Bankwijzer (november 2016, september 2015)¹⁷, praktijkonderzoek Fair Finance Guide International/Eerlijke Bankwijzer: 'Undermining our future'¹⁸, cases tav kolenbedrijven en kolencentrales¹⁹.
- B. Maatschappelijke organisaties hebben in de afgelopen jaren door middel van inhoudelijke blogs ING verzocht om klimaat- en energiebeleid aan te scherpen en financieringen in de energiesector versneld te verschuiven van fossiel naar duurzaam.²⁰
- C. Maatschappelijke organisaties hebben, ook in 2015-2017, een aantal keer direct contact gezocht met ING en gevraagd om een aanscherping van het klimaatbeleid, stopzetting van kolenfinanciering en een verschuiving van financieringen in de energiesector van fossiel naar duurzaam. Voorbeelden hiervan (niet uitputtend) zijn: 24 februari 2016: gesprek tussen directie ING en directie Oxfam Novib over klimaat/energie; 2 maart 2016: gesprek tussen Eerlijke Bankwijzer en ING over o.a. klimaatbeleid; 21 oktober 2016 en 28 februari 2017: gesprek tussen directie ING en directie Greenpeace over klimaat/energie.

---

¹⁷ <http://eerlijkegeldwijzer.nl/bankwijzer/nieuws/2016/banken-beter-op-duurzaamheid-aanpak-klimaatverandering-en-belastingontwijking-blijft-achter/>, <http://eerlijkegeldwijzer.nl/bankwijzer/nieuws/2015/nieuwe-jaarupdate-eerlijke-bankwijzer/>

¹⁸ <http://eerlijkegeldwijzer.nl/bankwijzer/nieuws/2015/nieuw-praktijkonderzoek-klimaat/>

¹⁹ <http://eerlijkegeldwijzer.nl/bankwijzer/nieuws/2016/franse-bank-trekt-zich-terug-van-financiering-vankolencentrale-in-indonesië-ing-goed-voorbeeld-doet-volgen/>, <http://eerlijkegeldwijzer.nl/bankwijzer/nieuws/2016/ing-leent-opnieuw-honderden-miljoenen-aan-vervuilende-kolenbedrijven/>, <http://eerlijkegeldwijzer.nl/bankwijzer/nieuws/2016/ing-en-rabobank-investeren-in-grootste-russische-kolenproducent/>, <http://www.banktrack.org/show/dodgydeal/cirebon3>, http://www.banktrack.org/project/punta_catalina

²⁰ [http://eerlijkebankwijzer.blogspot.nl/2016/11/banken-schieten-tekort-in-aanpak_10.html](http://eerlijkebankwijzer.blogspot.nl/2016/11/banken-schieten-tekort-in-aanpak_10.html#!/2016/11/banken-schieten-tekort-in-aanpak_10.html), <http://eerlijkegeldwijzer.nl/bankwijzer/nieuws/2015/reactie-op-klimaatstatement-van-de-banksector/>, <http://eerlijkebankwijzer.blogspot.nl/2015/11/ing-wordtvoorzichtig-minder-fossiel-na.html>

- D. Maatschappelijke organisaties hebben ING een aantal malen door middel van gesprekken en in emails verzocht om enkele bedrijven in de metaal- en energiesector die werden gefinancierd door ING en die aantoonbaar lobby voerden tegen strenger Europees klimaatbeleid actief aan te sporen om dit na te laten.²¹ Ondanks diverse reminders per email²² heeft ING nooit willen bevestigen dat men hier concreet werk van heeft gemaakt.
- E. Maatschappelijke organisaties in Nederland, Azië en de Dominicaanse Republiek hebben zeer herhaaldelijk ING verzocht om af te zien van financiering van nieuwe kolencentrales.²³
- F. In Jakarta vond op 10 november 2016 een demonstratie plaats tegen financiering van de Cirebon 2 kolencentrale door o.a. ING en in Santo Domingo vond op 26 januari 2017 een demonstratie plaats tegen financiering van de kolencentrale Punta Catalina door o.a. ING.
- G. Maatschappelijke organisaties hebben ING op 18 april laten weten van plan te zijn een klacht in te dienen bij het NCP. De organisaties hebben toen aangegeven dat als ING op 3 mei geen concrete stappen had aangekondigd voor het publiceren van haar broeikasgasemissies en het vaststellen van een reductiedoelstelling voor deze emissies ze de klacht bij het NCP zouden indienen en hierover ook publiekelijk zouden communiceren voor ING's Jaarlijkse Algemene Vergadering d.d. 8 mei 2017.
- H. ING heeft op 3 mei 2017 de NGO's een mail gestuurd waarin de bank aan geeft 'de verdere stappen tegemoet te zien en t.z.t. van het NCP te vernemen', maar waarin geen nieuwe stappen worden aangekondigd ten aanzien van genoemde punten.

---

²¹ O.a. e-mails van Oxfam Novib aan ING op 6 en 27 november 2013, gesprek op 12 september 2013

²² O.a. mail van Oxfam Novib aan ING op 7 juli 2014

²³ <http://eerlijkegeldwijzer.nl/media/373380/160921-letter-to-ing-on-cirebon-2.pdf>,
<https://twitter.com/EGeldwijzer/status/824666195819425793>, <http://eerlijkegeldwijzer.nl/bankwijzer/nieuws/2016/ing-leent-opnieuw-honderden-miljoenen-aan-vervuilende-kolenbedrijven/>,
http://www.foejapan.org/aid/ibic02/cirebon/pdf/170228_petition_ING_Tokyo_English.pdf